**Valiokunnan lausunto LiVL 7/2016 vp– U 15/2016 vp**

# Liikenne- ja viestintävaliokunta

**Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi (sisävesiliikenteen ammattipätevyyksien tunnustaminen)**

**Suurelle valiokunnalle**

## JOHDANTO

### *Vireilletulo*

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi (sisävesiliikenteen ammattipätevyyksien tunnustaminen) (U 15/2016 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava suurelle valiokunnalle.

### *Asiantuntijat*

Valiokunta on kuullut:
- ylitarkastaja Suvi Nevalainen, liikenne- ja viestintäministeriö
- erityisasiantuntija Jukka Tuomaala, Liikenteen turvallisuusvirasto

## VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

### *Ehdotus*

Euroopan komissio antoi 18 päivänä helmikuuta 2016 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi sisävesiliikenteen ammattipätevyyksien tunnustamisesta (COM(2016) 82 final). Direktiivillä kumottaisiin sisävesiväylien tavara- ja matkustajaliikenteen kansallisten pätevyyskirjojen myöntämisperusteiden harmonisoinnista yhteisössä annettu neuvoston direktiivi 96/50/EY (jäljempänä myöntämisperustedirektiivi) ja sisävesiväylien tavara- ja matkustajaliikenteeseen myönnettyjen kansallisten pätevyyskirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta annettu neuvoston direktiivi 91/672/ETY (jäljempänä pätevyyskirjadirektiivi).

Ehdotus sisältää sisävesialusten henkilöstön pätevyys- ja koulutusvaatimukset. Vaatimukset liittyvät miehistö- ja päällystötason pätevyyksiin ja niiden myöntämisperusteisiin, mukaan lukien terveysvaatimukset, pätevyyksien ja työkokemuksen rekisteröintiä koskevat vaatimukset, oppilaitosten, opetussuunnitelmien sekä käytettävien simulaattoreiden hyväksymisvaatimukset ja hallinnon myöntämät dokumentit sekä niiden vastavuoroisen tunnustamisen EU-alueella.

Valmis
5.0

**Valiokunnan lausunto LiVL 7/2016 vp**

EU:n sisävesiä koskeva lainsäädäntö on kehitetty Keski-Euroopan suurten jokien rajat ylittävän liikenteen näkökulmasta, minkä vuoksi Suomi ei ole tähän mennessä soveltanut täysimääräisesti kaikkia EU:n sisävesilainsäädännön vaatimuksia. Suomi ei ole kuulunut direktiivillä kumottavan sisävesiliikenteen myöntämisperusteiden harmonisoinnista annetun direktiivin 96/50/EY soveltamisalaan. Suomi soveltaa sisävesiväylien tavara- ja matkustajaliikenteeseen myönnettyjen kansallisten pätevyyskirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta annettua direktiiviä 91/672/ETY.

***Valtioneuvoston kanta***

Valtioneuvosto kannattaa lähtökohtaisesti komission tavoitetta yhdenmukaistaa pätevyysedellytyksiä Euroopan unionin vilkkaasti liikennöidyillä, rajat ylittävillä sisävesillä, jotta pätevyyksien vastavuoroinen tunnustaminen toteutuisi sisävesien yhteisillä työssäkäyntialueilla jäsenmaiden välillä ja parantaisi näin kilpailukykyä ja työvoiman vapaata liikkuvuutta unionin sisällä.

Direktiiviehdotus on kuitenkin laadittu vahvasti Keski-Euroopan suurten jokien rajat ylittävän liikenteen näkökulmasta, minkä vuoksi valtioneuvosto katsoo, että direktiivin vaatimukset ovat ylimitoitetut ottaen huomioon Suomen sisävesiliikenteen erityispiirteet, kuten pohjoisesta sijainnista johtuvan sisävesien lyhyen liikennöintikauden. Euroopan komission direktiiviehdotusta koskevassa vaikutustenarviointiselvityksessä ei myöskään ole otettu riittävällä tavalla huomioon pohjoisen Euroopan olosuhteita eikä arvioitu ehdotuksen taloudellisia vaikutuksia muilla kuin Keski-Euroopan vilkkaasti liikennöidyillä sisävesialueilla.

Valtioneuvosto pitääkin tärkeänä, että Suomen ei tarvitsisi jatkossakaan soveltaa direktiiviehdotuksen vaatimuksia Suomen sisävesillä liikennöiviin liikenteenharjoittajiin eikä alusten miehistöihin, jotka toimivat ainoastaan Suomen sisävesillä. Suomessa ei ole sen kaltaisia sisävesiä, joiden liikennöinnin parantamista ehdotuksella tavoitellaan. Ehdotuksen soveltaminen Suomessa olisi ylimitoitettua huomioiden muun muassa purjehduskauden lyhyys ja muut erityisolosuhteet. Tähän tavoitteeseen voidaan valtioneuvoston näkemyksen mukaan parhaiten päästä esimerkiksi siten, että Suomi jää kokonaan direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle tai että Suomen on mahdollista poiketa direktiivin vaatimuksista. Sisämarkkinaesteiden välttämiseksi Suomi kuitenkin tunnustaisi direktiivin mukaiset pätevyysvaatimukset ja turvaisi vaatimukset täyttäville kuljettajille ja miehistöille pääsyn Suomen sisävesiliikenteeseen.

Suomessa vesiliikenne sisävesialueiden ja rannikkomerialueiden välillä on yhteistä ja jatkuvaa. Tämän vuoksi valtioneuvosto pitää tärkeänä, että nykyisin voimassa oleva järjestelmä, jossa kelpoisuusvaatimukset sisävesille ja rannikkomerelle ovat samat, tulisi voida säilyttää myös jatkossa. Direktiiviehdotuksen mukaiset kelpoisuusvaatimukset toisivat käyttöön päällekkäisen järjestelmän, joka vaikuttaisi haitallisesti elinkeinotoimintaan ja työvoiman liikkuvuuteen.

Valtioneuvosto katsoo lisäksi, että ehdotuksen mukainen koulutusjärjestelmä olisi hallinnollisesti liian raskas etenkin, kun kohderyhmä on Suomessa vain noin 200 henkilöä. Valtioneuvosto pitää myös tärkeänä varmistaa, että Suomessa käytössä olevat terveydentilaa koskevat vaatimukset noudattavat merenkulun kansainvälisiä säännöksiä myös sisävesillä, eikä erillisiä, päällekkäisiä vaatimuksia sisävesiä koskien ole syytä tehdä.

Koska ehdotus on tehty Keski-Euroopan jokiliikenteen näkökulmasta, niissä jäsenmaissa, joissa ei ole rajat ylittävää sisävesiliikennettä, olisi valtioneuvoston näkemyksen mukaan perusteltua säännellä kelpoisuusvaatimuksista kansallisella tasolla toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Valtioneuvoston näkemyksen mukaan ehdotus on myös Suomen olosuhteet huomioiden suhteellisuusperiaatteen vastainen, koska Suomessa voidaan direktiiviehdotuksen turvallisuutta ja sisämarkkinoiden toimintaa koskevat tavoitteet saavuttaa myös nykyisenkaltaisella lainsäädännöllä.

Ehdotukseen sisältyy useita säännöksiä, joissa esitetään, että komissiolle annettaisiin toimivalta antaa delegoituja säädöksiä ja täytäntöönpanosäädöksiä asetukseen sisältyvien säännösten yhdenmukaisen täytäntöönpanon varmistamiseksi jäsenvaltioissa. Valtioneuvosto katsoo, että mainitut säännökset ovat pääasiassa tarkoituksenmukaisia ja tarpeellisia. Säännösten tarkemmassa muotoilussa tulee kuitenkin varmistaa, että toimivallan siirtoa koskevat säännökset ovat selkeitä ja komissiolle siirrettävä toimivalta on asianmukaisesti rajattu.

## VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta pitää ehdotusta perusteltuna Euroopan kansainvälisille sisävesireiteille ja hyvänä sitä, että se parantaisi kilpailukykyä ja työvoiman vapaata liikkuvuutta unionin sisällä.

Valiokunta suhtautuu valtioneuvoston tavoin kielteisesti ehdotuksen soveltamiseen Suomessa, koska se olisi ylimitoitettua. Tämän vuoksi valiokunta pitää ainoana hyväksyttävänä neuvottelutuloksena, että Suomi jää kokonaan direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle. Mikäli neuvottelujen edetessä vaikuttaisi siltä, että tämä päämäärä ei ole saavutettavissa, valiokunta edellyttää, että sitä informoidaan viivytyksettä asian etenemisestä.

Nykyisin voimassa oleva järjestelmä, jossa kelpoisuusvaatimukset sisävesille ja rannikkomerelle ovat samat, tulee voida säilyttää myös jatkossa. Valiokunta näkee valtioneuvoston tavoin perusteltuna säännellä kelpoisuusvaatimuksista kansallisella tasolla toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Sisämarkkinaesteiden välttämiseksi Suomen olisi myös hyvä tunnustaa direktiivin mukaiset pätevyysvaatimukset ja turvata vaatimukset täyttäville kuljettajille ja miehistöille pääsy Suomen sisävesiliikenteeseen.

Valiokunta yhtyy edelleen valtioneuvoston kantaan siitä, että komissiolle siirrettävän toimivallan tulee olla asianmukaisesti rajattu.

## VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Liikenne- ja viestintävaliokunta ilmoittaa,

*että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.*

**Valiokunnan lausunto LiVL 7/2016 vp**

Helsingissä 26.4.2016

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Ari Jalonen ps
jäsen Katja Hänninen vas
jäsen Marisanna Jarva kesk
jäsen Jyrki Kasvi vihr
jäsen Jukka Kopra kok
jäsen Outi Mäkelä kok
jäsen Jani Mäkelä ps
jäsen Markku Pakkanen kesk
jäsen Jari Ronkainen ps
jäsen Satu Taavitsainen sd
jäsen Katja Taimela sd
jäsen Ari Torniainen kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mika Boedeker